

ALEXIA LEYSEN

DE ZIN

HANNIBAL

INHOUD

Inleiding Guinevere Claeys	5	Michael Vergauwen	52	Bruno Vanden Broecke	96
Elmo Sermeus	12	Alicja Gescinska	54	Nico Leunen	98
Anuna De Wever	14	Bert Ostyn	56	Benjamin Verdonck	100
Meskerem Mees	16	Jonas Geirnaert	58	Joke Devynck	102
Aster Nzeyimana	18	Joris Hessels	60	Jan Eelen	104
Yasmien Naciri	20	Britt Van Marsenille	62	Friedl' Lesage	106
Tim Taveirne	22	Gautier Platteau	64	Wim Lybaert	108
Charlotte Adigéry	24	Delfine Bafort	66	Anne Drake	110
Elisabeth Van Lierop	26	Jan Jaap van der Wal	68	Wim Helsen	112
Soe Nsuki	28	Li An Phoa	70	Randall Casaer	114
Julie Delrue	30	Titus De Voogdt	72	Johan Heldenbergh	116
Lize Spit	32	Otto-Jan Ham	74	Mieke Versyp	118
Hinda Bluekens	34	Roderik Six	76	Caroline Pauwels	120
Rik Verhey	36	Tom Liekens	78	Peter van den Eede	122
Rens Kroes	38	Dieter Coppens	80	Patrick Doyen	124
Anthony Bosschem	40	Hannelore Knuts	82	Benoît van Innis	126
Sieglinde Michiel	42	Steven Van Herreweghe	84	Erik De Jong	128
Maud Vanhauwaert	44	Nicolas Rombouts	86	Luc Muylaert	130
Lara Chedraoui	46	Tom Van Laere	88	Sylvia Van Peteghem	132
Rinus Van de Velde	48	Lisbeth Gruwez	90	Jan Vanriet	134
Suzanne Grotenhuis	50	Pedro Elias	92	Herman Selleslags	136
		Wouter Deprez	94	Anne Leysen	138

GUINEVERE CLAEYS

Journalist en schrijver

BIJNA VALLEN, BIJNA VLIEGEN

Ergens halverwege dit boek is een schommelende Jan-Jaap van der Wal te zien. Hij doet dat met brede lach en wijdopen ogen, in lichte euforie, exact zoals je schommelen hoort te doen. Ik herinner me de zaterdagochtend waarop ik dit beeld in de krant zag. Ook ik, te midden van alle actuele en kortademige hoogdringendheid, moest breed glimlachen en voelde me wijdopen wakker worden. Want daar was het weer, op zaterdagochtend, en in alle onmiskenbaarheid: het leven, op heterdaad betrapt.

Dat is exact wat Alexia Leysen ons week na week presenteert: het leven. Echt leven. Kwetsbaar leven, dus dapper leven. Dat leven tússten de poses door, dat zich doorgaans niet graag laat zien, en steeds minder. De vangst van de Hasselblad is zo elke keer weer een tegentijdse verademing.

In dit boek zijn die wekelijkse portretten bijeengebracht. We zien levens die we recht in de ogen mogen kijken en levens die de ogen liever sluiten, er is vertraging, er is beweging, er is stil, er is luid, er is naar binnen, er is naar buiten, er is naar je toe, er is van je weg. Je kijkt, je blijft kijken, je ziet altijd meer. De aandacht is even tastbaar als dwingend. Kijk hier, een mens, een leven. Dit is wie wij zijn.

Bij dat uitgelichte leven links, komt die Zin rechts. Ons worden die woorden toevertrouwd die troost bieden in alle breekbaarheid van dit bestaan. Die ene zin die de geportretteerden altijd opnieuw zin geeft, inspireert, de rug doet rechten. Aan Alexia vertellen ze waar de zin vandaan komt, of van wie, wanneer ze die zichzelf voor het eerst toefluisterden, en wanneer opnieuw. Gesprekken met een hoge inzet. Want als je het over troost hebt, dan heb je het over je feilbaarheid. Over toen die keer, al die keren, dat het niet liep zoals gepland. Vraag naar troost en je krijgt een levensverhaal. Alexia luistert, en schrijft daarna dat leven in haar woorden neer. Dat doet ze zorgvuldig en zo treffend dat ze in anderhalve paragraaf de kern raakt.

Zo is dit een boek vol barsten, zo je wil. Prachtige barsten waardoorheen we kunnen kijken voorbij soms al te prachtige façades, en een zeldzame glimp opvangen van prachtig beschadigde levens. Herkenbare broosheid, herkenbare beschadiging. Een bloemlezing troost.

En het valt op bij die troost: grootmoeders, grootvaders, moeders en vaders blijken belangrijke bronnen. Mensen dichtbij, die ons in dit leven vooropgingen. 'Liefde is armen open, armen dicht.'

'Aandacht is het nieuwe goud'

DE ZIN



ELMO SERMEUS

(9), zit in het vierde leerjaar

‘IK HOU VAN JE’

Dit vind ik de meest geruststellende zin. Omdat het zo liefdevol is. Mijn mama en papa zeggen dat vaak tegen mij. Vroeger, wanneer ik niet kon slapen omdat ik bang was, ging ik altijd tussen hen in bed liggen. Ik had schrik van het donker en ik had mezelf wijsgemaakt dat er monsters waren die mijn kamer in gingen komen. Op een nacht durfde ik zelfs bijna niet meer ademen en had ik me helemaal verstopt... Nu weet ik dat ik die monsters zelf had gefantaseerd. Ik heb mezelf ook afgeleerd om bang te zijn van het donker. Want elke nacht deden we de kier van de deur een beetje

meer toe, tot ik geen lichtje meer nodig had om te slapen. Als mijn papa me in bed stopt, zegt hij wel nog vaak dat hij mij graag ziet. En ik zeg dat ook terug. (*glimlacht*)

Van hoeveel mensen ik hou? (*denkt lang na*) Twintig. Mijn hele familie en mijn beste vriendjes. Tegen hoeveel mensen ik dat al heb gezegd? Vier... Enkel aan mijn ouders en zussen, tegen de anderen durf ik dat niet. Ik kan niet goed uitleggen waarom, maar dat is niet zo normaal om te doen. Niet zo normaal als middageten en avondeten. Ja, ik zou het eigenlijk

ook wel fijner vinden als dat normaler werd voor alle mensen om tegen elkaar te zeggen. Want die zin doet iedereen altijd glimlachen.



ANUNA DE WEVER

(19), klimaatactivist en stuwende kracht achter Youth for Climate

‘WHY ARE YOU NOT AN ACTIVIST?’

Als kind liep ik rond en zei: ‘Ik ben een jongen!’ (*lacht*) Dat was geen rebellie: ik had er nog geen benul van dat ik niet paste in de binaire opdeling van de maatschappij. Nu weet ik dat er een spectrum is, maar het toonde me al vroeg dat je de heersende sociale constructies in vraag kan stellen. Dat geldt ook voor het dominante systeem waarmee de wereld wordt gerund. Onze vervuilende, niet-circulaire overconsumptie wordt gezien als norm, maar dat gaat ten koste van anderen. En als we de planetaire grenzen verder negeren, zullen de zwaksten er altijd het meest onder lijden. Het gaat dus niet gewoon

over emissies, het gaat over mensenrechten. Zolang we *mensen* niet fundamenteel als prioriteit zien, zullen we ook niet stoppen met fossiele brandstoffen.

Met schrijfster Fleur Pierets praatte ik over de vraag die we zo vaak krijgen: waarom ben je een activist? Ze concludeerde dat het moet worden omgedraaid. Ja, ze zei het in het Engels, omdat het een taal is die we veel gebruiken als het gaat over globale problematieken. (*glimlacht*) Deze omkering geeft mij kracht, want in interviews moet ik me zo vaak verantwoorden voor mijn activisme. En ik

begrijp dat veel mensen geen ruimte overhebben om zich te engageren. Maar waarom moeten anderen zich zelden verantwoorden voor hun tekort aan actie? Waarom worden activisten weggezet als radicaal, terwijl net het overheersende systeem radicaal destructief is? Ik weet: het is makkelijk om mij neer te halen. Als een rebelse tiener met een raar gender die de arrogantie heeft politici tot meer actie op te roepen. Toch denk ik altijd weer: het gaat niet over mij, luister alsjeblieft gewoon naar het probleem dat ik aankkaart... het probleem dat ons allemaal aanbelangt.



MESKEREM MEES

(22), muzikante

‘SOMETIMES THE BEST WAY TO SOLVE YOUR OWN PROBLEMS IS TO HELP SOMEONE ELSE’

’s Zomers leef ik in volle vaart en sta ik midden in het leven. ’s Winters heb ik de gewoonte om me in mezelf te keren. Zeker toen ik tot voor kort bij m’n ouders op het platteland woonde. Dan ontstaat er een ruimte waarin ik me meer vragen begin te stellen. Over hoe ik me voel, waar ik heen wil, wie ik wil zijn. Dat is een vruchtbare tijd voor mijn muziek, maar het is soms ook eenzaam. Als ik lang blijf nadenken, krijg ik het bevreemdende gevoel dat er een te grote kloof is ontstaan tussen mezelf en de buitenwereld. Dan lijkt het alsof anderen mij niet meer begrijpen. Later pas, als mensen

mij wonderlijk genoeg komen bedanken voor m’n nummers, voel ik dat ik iets heb gegeven... En dat geeft me opnieuw energie.

Vroeger keek ik vaak naar de tekenfilmserie *The Avatar* en het lieve, oude personage Iroh verkondigt er deze wijsheid. Ik ondervind de waarheid ervan dikwijls. Wanneer blijkt dat m’n muziek sommige mensen emotioneel helpt, verlicht dat meteen mijn bezwaren over hoe ik soms erg in mezelf kruip. En omdat ik het belangrijk vind dat mijn vrienden gelukkig zijn, probeer ik ondersteunend te zijn

waar ik kan. Nu ik werk terwijl zij nog studeren, trakteer ik ook graag en dat wordt geapprecieerd... (*lacht*) Soms zit het geluk van het geven in banale dingen. Net voor je op bezoek kwam, maakte ik een pannenkoek voor mijn buurvrouw. Zelfs dat kleinigheidje geven maakte de dag al goed.



ASTER NZEYIMANA

(28), sportanker

‘KEN UZELF’

Als jonge student was ik een periode erg zoekend. Het was duidelijk geworden dat mijn lang volgehouden droom voetballer te worden niet zou uitkomen.

Waar moest ik heen met m'n leven? Die vraag leek toen zo moeilijk. Deze machtige wijsheid uit het orakel van Delphi – *gnothi seauton* in het Oudgrieks – heeft me toen wonderlijk geholpen. Ik legde mezelf onder de loep: waar hou ik nu van én wat kan ik? Zo vielen veel droomcarrières af... Bijna als in een wiskundige formule kwam ik uit bij een journalistieke job in de sport. Die zelfkennis leidde tot m'n geluk. Niet dat alle dagen

een feest zijn, natuurlijk. Honderd procent gelukkig zijn is onzin. Maar als een verlangen te onbereikbaar lijkt, laat ik het los.

Jezelf leren kennen kan ook door het oog van anderen. Zelfs via kritiek. Daarom wil ik me niet alleen omringen met jaknikkers. Zo was ik vroeger een enorme betweter, omdat ik graag discussieer, maar dat is fokking vermoeiend voor je omgeving. Mijn moeder zei: 'Als je zo blijft, zal niemand je leuk vinden.' (*lacht*) Daarom heb ik hard gewerkt om dat af te leren. Jezelf kennen betekent

dus zeker niet dat je niet kan evolueren. Wie je bent, verandert sowieso. Het gaat erom telkens opnieuw bewust contact te maken met jezelf. Als iets jou of anderen ongelukkig blijft maken, kun je ernaar handelen. Mensen kunnen in de goede richting groeien.



YASMIEN NACIRI
(28), ondernemer, onderzoeker en auteur

‘MY FREEDOM IS: TO BE WHAT THEY DON’T WANT ME TO BE’

Vrijheid is doen wat je wil. De vraag is: wil je dat ook echt zelf of is dat gevormd door je omgeving of opvoeding? Het is zo bevrijdend om dingen in twijfel te trekken. Dat deed ik op m’n 17de met het geloof (want waarom geloven sommigen uit mijn familie wel en anderen niet?), als student met *peer pressure* (waarom moet ik op café als ik liever huismus tussen de boeken ben?) en als 28-jarige met de druk om in een relatie te zijn (waarom mag ik geen gelukkige single zijn of voorzichtig in de liefde?).

Dit citaat van de Palestijnse dichter Mahmoud Darwish sterkt me, omdat het gaat over vrijheid als mogelijkheid om te rebelleren. Zo was m’n familie tegen een hoofddoek, maar als student wilde ik er toch een dragen. Nu draag ik liever een turban, wat door sommigen niet als islamitisch wordt beschouwd, en soms draag ik niets op mijn hoofd... Altijd krijg ik vragen en opmerkingen. Toen ik onlangs de lgbtq-community steunde, kreeg ik racistische commentaren zoals ‘Als gij lesbisch waart, dan zou uw familie u ophangen.’ Ik kon alleen zeggen: ‘Eén: wie zegt er dat ik dat niet ben? En twee:

als dat zo is, kan ik perfect thuis komen met mijn partner.’ Elke keer als ik wars van verwachtingen antwoord, valt het stil. Alsof mensen geen vragen stellen uit nieuwsgierigheid, maar om te oordelen of je in een hokje te plaatsen. Dat zal niet lukken. (*lacht*) Ik voel me deel van geen enkele gemeenschap. Ik ben geheel van mezelf.



TIM TAVEIRNE

(28), schrijver en redactiecoördinator De Singel

‘ALS JE OPNIEUW GAAT FORMULEREN WAT JE BENT, BEGIN JE NIET BIJ NUL’

Lang had ik het verlangen een nieuwe versie van mezelf te creëren. Alsof je het verleden kan afsnijden. Maar geen enkele stap uit je leven kan je ongedaan maken. Wie je bent, is ook wie je was. Dat leren omarmen was voor mij ongelooflijk bevrijdend. Deze foto, die je vier jaar geleden maakte, is een document uit een andere tijd: een appartement waar ik niet meer woon, een lief dat ik niet meer heb, ambities die ik heb laten varen. Toch toont het ook wie ik nu ben. Want je zijn wordt gevormd door het hele pad dat je bewandelt, met alle mensen en plekken die je omgeven. De Franse schrijver

Didier Eribon herinnert me eraan dat al je verschillende levens gewoon in elkaar overvloeien.

Dit is het enige beeld waarop ik me zie in onbevangenheid. Die open blik, nieuwsgierig naar wat komt, is wezenlijk voor me. Mijn lief en ik onderzoeken nu de schoonheid van een ‘poreuze relatie’: we bouwen geen muren rond ons. Wanneer we verliefd worden op dezelfde jongen, staan we open voor wat dat met ons doet. (*glimlacht*) Na een overspannen periode wijzigde ik m’n werkfocust, en dat voelt beter nu. Ik wil m’n identiteit niet langer

vastzetten door een welomlijnde job, seksualiteit of doelstelling. Ik wil meer onbevangen leven. Eribon schrijft hoe queers zich vrij van ruimte naar ruimte willen bewegen. Ik wil me inderdaad verzoenen met het besef dat ik constant transformeer en vol tegenstrijdigheden zit. Net als iedereen. Aan het eind van je leven stel je toch vast dat je een geheel bent geworden dat je op voorhand nooit had kunnen bedenken.



CHARLOTTE ADIGÉRY

(30), muzikante

‘THERE’S NO WIN AND NO FAIL, THERE’S ONLY MAKE’

Als ik uit de douche stap en er stom uitzie, kan ik goed lachen met mezelf. Maar als ik in contact kom met de buitenwereld, heb ik altijd de neiging gehad om zo perfect mogelijk te willen zijn. Ik ben vroeger vaak overmand door de gedachte dat iemand mij of mijn werk niet oké zou vinden. Deze zin, die de Amerikaanse kunstenaar Corita Kent in de jaren zestig aan haar studenten meegaf, ontdekte ik op een schoolmuur tijdens m'n muziekopleiding. Hij werkte bevrijdend voor hoe ik muziek creëer: niet alles hoeft meteen goed te zijn en het heeft geen zin te vergelijken met wie

het ‘beter’ doet. Maar ik verhief die zin ook tot een bredere levensles. Ik wil niet meer denken: als ik dat heb... dán ga ik gelukkig zijn. En zo werd het voor mij ook: *‘There is no win and no fail, only be.’* De mildheid naar mezelf is gegroeid door de jaren heen. Als ik nu met een slecht gevoel zit, kan ik veel sneller even stilstaan en vanop een afstand kijken. Nadat ik de voorbije herfst iemand misschien te stout had toegesproken vanop het podium, ging dat malen in mij en besmette dat ineens mijn blik op al mijn recente interacties. Oh nee, wat voor een persoon ben ik?! Gelukkig zoom ik

dan op tijd uit en zeg ik tegen mezelf: het ergste dat kan gebeuren, is dat die persoon mij niet leuk vindt – en, tja, daar kan ik mee leven. Steeds meer, zeker ook tijdens deze lockdown, leer ik te aanvaarden: als de dingen niet gaan zoals ik wil, ook oké. Maar inderdaad, het blijft een oefening. (*lacht*)

ALEXIA LEYSEN

is afwisselend milieuactivist, theatermaker, journalist en fotograaf. In 2019 had ze haar debuutexpo *THE KNAUSGÅRD/HASSELBLAD SERIES* bij Galerie Verbeeck - Van Dyck. De fotoreeks tourde door Vlaanderen en Nederland met de bijhorende theatervoorstelling *KNAUS*, gemaakt in samenwerking met monoloogvirtuoos Valentijn Dhaenens. Sinds 2020 verschijnt Alexia's fotocolumn 'DE ZIN' wekelijks in *De Standaard Magazine*.

www.brut.onl



Dank dank dank

aan Dorien Knockaert om me het vertrouwen te geven een
rubriek te bedenken die vanuit m'n buik mocht komen;
aan Philippe voor de term *comfort words*;
aan Karolien en de *DS Magazine*-redactie, die zorgden
dat 'DE ZIN' zo mooi tot leven kwam;
aan Elizabeth om al twee jaar een onmisbare sidekick te zijn
van negatief tot print;
aan m'n vrienden en familie, die me onderweg steunden;
aan alle lezers die me lieten weten hoe ze deugd hadden
van bepaalde zinnen en verhalen;
aan Hannibal voor dit boek, dat mensen, hoop ik,
een vleugje kracht en inspiratie kan geven
op mindere dagen;
aan alle geportretteerden die een tip van hun sluier oplichtten
en me even in hun hart lieten kijken.

Fotografie
© Alexia Leysen

Tekst
Alexia Leysen

Voorwoord
Guinevere Claeys

Eindredactie
Jan Vangansbeke

Beeldbewerking
Elizabeth Geerts
Ans Brys

Vormgeving
Dina Shelley

Projectcoördinatie
Sofie Meert

Druk
die Keure, Brugge

Inbinding
IBW, Oostkamp

Host boekpresentatie
Galerie Verbeeck - Van Dyck

ISBN 978 94 6436 675 4
D/2022/11922/55
NUR 401/653

© Hannibal Books, 2022
www.hannibalbooks.be



HANNIBAL
BOOKS

Bijzondere dank aan Johan Jacobs

Met de steun van de Stad Antwerpen



Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft geprobeerd voor alle teksten, foto's en afbeeldingen de wettelijke voorschriften inzake copyright toe te passen. Wie meent nog rechten te kunnen laten gelden wordt verzocht zich tot de uitgever te richten.

